

mitnuta. K žalobě o obnovu zrušil procesní soud první stolice rozsudek prvního i odvolacího soudu v základním sporu, avšak ve věci samé žalobu opět zamítl. Odvolací soud k odvolání žalobce napadený rozsudek potvrdil a ocenil předmět rozepře na 2.500 Kč.

Nejvyšší soud dovolání odmítl.

Důvody:

Hodnota předmětu sporu, v němž odvolací soud rozhodl, byla sice v napadeném rozsudku určena na 2.500 Kč, ale odvolací soud ocenění to učinil neprávem, takže neváže dovolací soud. Usnesení, pojaté do vyhotovení rozsudku odvolacího soudu, jímž podle §u 500 odstavec třetí c. ř. s. určena byla hodnota předmětu sporu, je usnesením konečným, které nepodléhá oprávněnému prostředku a váže tedy nejen dovolací, nýbrž samozřejmě i odvolací soud. Z toho plyne, že odvolací soud usnesení to nemůže změnit nebo nahradit usnesením jiným. Odvolací soud nemůže tak učinit ani tehdy, byl-li, jako zde, důsledkem povolené obnovy řízení zrušen také rozsudek odvolacího soudu v základní rozepři, jenž obsahoval usnesení podle §u 500 odstavec třetí c. ř. s., neboť usnesení to žalobou o obnovu nebylo dotčeno a dotčeným býti ani nemohlo, jelikož obnovení býti může podle §u 530 c. ř. s. jen řízení rozsudkem skončené a nikoliv též usnesení podle §u 500 odstavec třetí c. ř. s. Na tom nemění ničeho okolnost, že ono usnesení bylo poято do vyhotovení rozsudku, neboť tím nepozbylo své povahy jako usnesení a nestalo se podstatnou součástí rozsudku, která tím, že v důsledku povolené obnovy řízení zrušen byl rozsudek, usnesení ono obsahující, samočinně by musila zaniknouti. Zůstává tedy přes to, že hodnota předmětu sporu napadeným rozsudkem byla určena na 2.500 Kč, při tom, že hodnota tato činí 1.000 Kč, jak rozsudkem odvolacího soudu ze dne 21. února 1924 v základním sporu s konečnou platností bylo vysloveno. Za toho stavu věci je dovolání podle §u 502 odstavec třetí c. ř. s. nepřípustno a bylo proto odmítnuto.

Čís. 5026.

Vlastnické právo ku zajištění může býti v exekučním řízení ochráněno jediné žalobou podle §u 258 ex. ř.

(Plenární usnesení ze dne 9. května 1925, čís. pres. 1385 24.)

Ježto v praxi Nejvyššího soudu vyskytly se rozpory v otázce, která jest ochránit vlastnické právo ku zajištění v exekučním řízení, zdali žalobou podle §u 37 ex. ř. nebo žalobou podle §u 258 ex. ř., přikázal první prezident Nejvyššího soudu rozřešení otázky plenárnímu senátu, jenž ji zodpověděl, jak uvedeno v právní větě.

Důvody:

Dlužno předeslati, že plenárnímu senátu nelze se zabývat hmotně-právním významem zajišťovacího převodu (převodu práva vlastnického

ku zajištění), jelikož mu v tom směru nebyla otázka položena. Zde jde jen a jedině o otázku formálního práva, neboť jejím obsahem jest úvaha o způsobu, jakým věřitel, opírající svůj nárok o zajišťovací převod, jest oprávněn tento svůj nárok ochrániti v exekučním řízení jinému věřiteli proti téměř dlužníku povoleném. Rozebírajíce právní předpisy Šu 37 a 258 ex. ř., dospíváme k těmto závěrům: Odpor podle Šu 37 ex. ř. opírá se o práva, která činí výkon exekuce nepřipustným. Tato žaloba směřuje, aby předmět do exekuce vzatý odňat byl exekučnímu řízení, a když je žalobě vyhověno (§ 37 posl. odst.), jest exekuci zrušiti z úřední povinnosti. Naproti tomu předpis Šu 258 ex. ř. vyřizuje střet mezi exekučním právem zástavním a zástavním právem mimosoudne nabytým, pokud se týče zákonitým právem zástavním, po případě i zadržovacím právem (čl. 312 obch. zák.), neboť žalobou podle tohoto předpisu lze uplatniti zástavní právo, nebo přednostní právo ku předmětům, které v době exekučního zabavení nebyly v držbě oprávněného. Tedy tato žaloba čelí, nikoli aby exekuci zasažený předmět odňat byl exekučnímu řízení, nýbrž aby v exekučním řízení bylo postiženému ochráněno jeho právo na přednostní úkoj z výtěžku dotyčného předmětu. Ani v prvním ani ve druhém případě neuvádí exekuční řád oněch práv, která by činila nepřipustným výkon exekuce, pokud se týče oněch práv, která by dávala postiženému nárok na přednostní úkoj ze zabaveného předmětu, tato otázka je tedy otázkou hmotného práva. Bylo by proto na snadě obírat se blíže a podrobněji dotyčnými předpisy hmotného práva, leč, poněvadž by úkol daný plenárním senátu byl tím překročen, stačí zde poukázat pouze k tomu, že právní útvar zajišťovacího převodu není platnými hmotněprávními předpisy upraven, a že ustanovení obč. zákona o právu vlastnickém a o právu zástavním se na něj nevztahují, když vlastním jeho účelem jest jen zajištění pohledávky, tedy pojištění úvěru. Ostatně předpis Šu 10 (čís. 3) konk. ř. (stejně znějící jako § 10 čís. 3 vyrov. řádu), činí zbytečným pojeti v okruh úvah zmíněné hmotněprávní předpisy. Vychází-li se z předpisu Šu 10 čís. 3 konk. ř., tu sluší zdurazniti, že formě, ve které tento zajišťovací převod v životě hospodářském vystupuje na venek — odívaje se v roucho práva vlastnického — nesmí býti přikládán význam rozhodující, a třeba míti na mysli, že strany nechtěly, aby osoba oprávněná nabyta práva vlastnického ve smyslu obč. zákona, nýbrž že zamýšlely, aby oprávněný dosáhl zajištění své pohledávky. Staví-li citovaný předpis konk. řádu osobní věřitele, nabyvší k zajištění svých nároku určité věci dlužníkovy (úpadcovy), na roveň oddělným věřitelům úpadcovým, jest tím s dostatek objasněn dosah oprávnění, vyplývajícího pro stranu, opírající svůj nárok o zajišťovací převod. Je-li dle toho v konkursním řízení, které ve své podstatě jest generální exekucí, osobní věřitel, nabyvší k zajištění svých nároků určité věci úpadcovy, oprávněn dojíti z těchto kusů majetkových, které by jinak připadly do konkursní podstaty, odděleně a před ostatními věřiteli úpadce uspokojení svých nároků, pak nemůže tomu býti jinak v řízení exekučním. Z toho plyne, že věřitel, odvozující své oprávnění na zaplacení své pohledávky z určitých věcí jeho na základě zajišťovacího převodu, má v exekučním řízení, nejso držitelem resp. detentorem dotyčných věcí, totéž postavení, jako osoba třetí, o níž

mluví § 258 ex. ř., jelikož mu, hledíc k §u 10 čís. 3 konk. ř., přísluší jen nárok na přednostní uspokojení z výtěžku těch věcí, a to již před splatností jeho pohledávky zajišťovacím převodem chráněné. Důsledkem toho možno otázku danou zodpovědět v ten smysl, že nárok ze zajišťovacího převodu (převod práva vlastnického ku zajištění) může býti ochráněn jen žalobou dle §u 258 ex. ř.

Čís. 5027.

Jsou-li nemovitosti, o jichž odhad za účelem vyměření dávky z přírůstku hodnoty jde, zapsány dílem v zemských deskách, dílem v pozemkové knize, jest ku předsevzetí odhadu příslušným sborový soud první stolice (§ 117 j. n.), jenž může provedením jednotlivých úkonů pověřiti okresní soud jako soud dožádaný.

(Rozh. ze dne 12. května 1925, R I 400 25.)

V řízení o odhadu nemovitostí, mezi nimiž byly i nemovitosti, zapsané v zemských deskách za účelem vyměření zemské dávky z přírůstku hodnoty, nařídil soud první stolice (okresní soud v Kolíně) odhad a ustanovil znalce. Rekursní soud (krajský soud v Kutné Hoře) nevyhověl stížnosti poplatníku. **Důvody:** Vývodem stížnosti bylo by přisvědčiti, kdyby šlo o odhad v řízení soudním, exekutním, v takovémto případě byl by vzhledem na statek, zapsaný v zemských deskách, k odhadu a vůbec k reálním úkonům příslušným krajskému soudu (§ 118 j. n.). V této věci jde o vyšetření hodnoty sice soudem, který určí i odhadní cenu, avšak na dožádání Zemského inspektorátu, vyměřujícího dávku z přírůstku hodnoty nemovitostí podle §u 17 nařízení ze dne 27. dubna 1922, čís. 143 sb. z. a n. Věc byla postoupena zdejšímu krajskému soudu soudu okresnímu, když před tím Zemský inspektorát pro zemské dávky v přípisu ze dne 17. června 1924 prohlásil, že souhlasí s tím, by odhad nemovitostí zemskodeskových i rustikálních provedl soud okresní. Posouzení přípustnosti takového prohlášení nepřisluší soudu, který o odhad jest dožádán a stejně by musil vykonati odhad pozemků rustikálních.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu poplatníku potud, že zrušil nejen napadené usnesení, nýbrž i usnesení krajského soudu ze dne 23. června 1924, pokud jím byl návrh zemského inspektorátu i ohledně nemovitostí, zapsaných v zemských deskách, postoupen okresnímu soudu v Kolíně, jakož i následující řízení a krajskému soudu v Kutné Hoře uložil, by v řízení jako soud první stolice pokračoval.

Důvody:

O návrhu na soudní odhad nemovitostí dle §u 17 pravidel o obecní dávce z přírůstku hodnoty, dodatek III. k vládnímu nařízení ze dne 27. dubna 1922, čís. 143 sb. z. a n., nejedná soud jako úřad pouze dožádaný, nýbrž u výkonu soudní pravomoci, přikázané mu v §§ 267 až 280 nesp. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. Příslušnost